

Brussels netwerk voor kunsteducatie en publieksbemiddeling

Infosessie 'Culturbemiddeling voor personen in armoede' Verslag praktijkverhaal Francis Marissen - Foyer

Wmkj Foyer & cultuurparticipatie

a. Wmkj Vormingscentrum Foyer

Wmkj Foyer is een Werking Maatschappelijk Kwetsbare Jongeren die van werkterrein en -methode verschilt van andere Brusselse Wmkj's. Wmkj Foyer opereert niet vanuit een lokaal buurthuis maar werkt buurtoverschrijdend en netwerkgericht. Die eigenheid heeft veel te maken met de manier waarop Wmkj Foyer als het ware organisch is gegroeid. Deze Wmkj ontstond immers in de marge van de multiculturele onderwijsproblematiek in de hoofdstad waarin ook de Foyer-Werkgroep Immigratie en haar biculturele onderwijsprojecten zich bewegen. Net omdat werd vastgesteld dat er heel wat anderstalige kinderen en jongeren in het Nederlandstalig onderwijs nood hadden aan een gerichte ondersteuning werden er een aantal naschoolse activiteiten en projecten ontwikkeld. Die werden pas na verloop van tijd samengebundeld in de vorm van een wmkj. Deze wmkj richtte zich bijgevolg tot een schools publiek (van buitenlandse origine) met een naschools aanbod. Taalondersteuning, identiteits- en persoonlijkheidsontwikkeling stonden hierbij voorop.

Er wordt in hoofdzaak gewerkt naar jongeren die in het nederlandstalig onderwijs school lopen maar een andere thuistaal hanteren. Extra aandacht gaat naar nieuwkomers.

Voor de volledigheid:

- Integratiecentrum Foyer beschikt met 'Foyer des Jeunes' ook over een jeugdhuis dat (wel) buurtgericht werkt en gefinancierd wordt door de Franstalige Gemeenschapscommissie.) Foyer des Jeunes heeft dus een andere 'uitvalsbasis', al neemt het uiteraard ook op haar manier socio-artistieke projecten in de werking op.

- Sinds kort draagt de wmkj-werking van Foyer officieel een ander etiket: geen wmkj maar een 'jongerenwerking' (die weliswaar naar dezelfde doelgroep van maatschappelijk kwetsbaren blijft werken). Deze andere stempel kwam er na uitputtende convenantgesprekken met de subsidiërende overheid en de wmkj-sector. Dat de werking kan behouden blijven, was echter de voornaamste zorg.

De wmkj-werking van Foyer valt administratief onder de vzw Vormingscentrum Foyer. Die herbergt ook een werking Deeltijds Onderwijs (voor jongeren die schoolmoe zijn en/of in problemen zijn beland).

Om niet al te veel verwarring te scheppen hanteren we hier vandaag verder nog de term 'Wmkj Foyer'.

b. Uitgangspunten

- Talenten als vertrekpunt
- Kwaliteit/professionaliteit als streefdoel

Talenten

In het dagdagelijkse werken met de maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren valt steeds weer op dat – ondanks een aantal hindernissen, drempels, verdedigingsmechanismen en/of probleemsituaties – er een ongelooflijk potentieel aanwezig is aan talenten, mogelijkheden, sterktes, creativiteit en overlevingsdrang.

Het feit dat dit potentieel onvoldoende kansen krijgt in onze samenleving is niet alleen een gemis voor de kinderen en jongeren zelf, maar ook – en misschien vooral – voor onze samenleving.

We zien en behandelen de jongeren dan ook niet als slachtoffers, als probleemjongeren, als potentieel cliënteel van welzijn- en hulpverleningswereld of als kinderen tussen twee stoelen. Maar wel als actieve, dynamische creatoren en betekenisgevers, als jonge mensen met sterkten en mogelijkheden.

Wmkj Foyer probeert dan ook actief talenten te stimuleren. Of dat die gesitueerd zijn in onderwijs, sport of cultuur: het maakt in se niks uit. Centraal staan zelfontplooiing en -vervolmaking, het exploreren/aftasten van onontgonnen competenties, het stimuleren van een positief zelfbeeld en het verbreden van de horizons van de jongeren.

Kwaliteit & samenwerking

Wmkj Foyer streeft nadrukkelijk naar een kwaliteitsvolle benadering in het ontwikkelen en realiseren van de waaier van activiteiten en projecten die ze de doelgroep aanbiedt. Kwaliteit is een uitgangspunt. Jongeren een bezigheidstherapie bezorgen in functie van 'hen van 't straat te houden' is geen optie. We willen dergelijke instelling/benadering duidelijk overstijgen.

Of het nu om kunst, sport, studie of spel gaat: het opzet dient steeds goed doordacht en omkaderd.

Dat is geen evidentie voor een kleine wmkj-werking (equivalent van 2 voltijdse krachten), weliswaar binnen een grote 'koepelorganisatie' die Foyer is. Maar het is wel haalbaar, en dit ondermeer door het gericht inzetten van externen. Al vergt dit dan weer veel tijd en energie om ondersteunende projectfinancieringen rond te krijgen.

Waar mogelijk wordt er naar samenwerking gezocht met externe organisaties en/of personen die over een grote knowhow & gedrevenheid beschikken in een welbepaalde materie. Zij kunnen een flinke meerwaarde bieden.

Maatschappelijk kwetsbaren hebben nood aan mensen en competenties waar ze naar kunnen opkijken, die hen kunnen warm, enthousiast en ambitieus maken. En uiteraard aan mensen die hen vanuit hun professionele (of passionele) ervaring veel inhoud kunnen bijbrengen.

Het is dus een streven om deze gespecialiseerde organisaties en/of personen die vanuit hun werkveld en expertise kunnen aansluiten op een bepaalde activiteit of project rechtstreeks in contact te brengen met de jongeren. Dit past ook binnen het netwerkgericht denken, waarvoor wmkj Foyer kiest.

Indien een rechtstreekse 'overdracht' naar de jongeren niet mogelijk blijkt, kan er worden geopteerd voor een samenwerking waarbij de externen mee het project uitdenken en/of superviseren en de wmkj-animatoren het uitvoerende veldwerk laten doen, eventueel na een vorming.

Externen betrekken op freelance-basis is vaak een dure aangelegenheid (meestal gefinancierd via projectsubsidies), maar de investering loont vaak de moeite. Anderzijds betekent alles in eigen huis realiseren met eigen middelen en mensen lang niet altijd een voordeliger oplossing. Het is minder efficiënt en uiteindelijk ook vaak minder diepgaand. Ideaal is een samenwerking op te zetten met een organisatie die het project of de activiteit mee kan opnemen in de eigen werkopdracht. Zodat de projectkosten (èn niet onbelangrijk: personeelskosten) gedeeld kunnen worden.

De inbreng van externe, gedreven experts brengt samen met de nagestreefde kwaliteit meestal ook een zekere 'au sérieux' met zich mee. Het is geen vrijblijvende activiteit meer: wie er als jongere voor kiest om in een bepaald project of activiteit te stappen, engageert zich ook voor het vooropgestelde streven naar kwaliteit. Die kwaliteit moet uiteraard altijd gelieerd blijven aan het niveau van de deelnemers en een laagdrempelige instapmogelijkheid bieden. Maar laagdrempelig staat niet gelijk met weinig engagement.

c. Cultuur & Creativiteit

Wmkj Foyer begeeft zich (met haar doelgroepjongeren) op verschillende naschoolse 'werkkerreinen'. Van studie (o.m. coaching project-Studiebox) over sport (o.m. BIS Award) tot kunsteducatie en cultuurparticipatie (Mail art, Landkoffers, Kahaani, Project X).

Creativiteit & ambitie stimuleren bij de jongeren is een belangrijk aandachtspunt, aangezien deze een grote invloed kunnen hebben op de omgang met problemen of nieuwe situaties en uitdagingen. Een algemene zin voor creativiteit zal de jongeren ook later van pas komen in een steeds sneller evoluerende maatschappij, zowel op sociaal, cultureel als op economisch vlak.

Cultuur vormt een ideale combinatie tussen ontspanning en sociale interactie. We volgen de filosofie van vzw De Veerman (thuis in kunsteducatie en ondermeer jarenlang organisator van 'Vlaggen & Wimpels'):

"Door de kunsten leert de mens zichzelf kennen, geeft hij vorm aan zijn wereld, zijn gedachten, zijn ideeën en gevoelens. Kunst is een spiegel van ons bestaan, van wie we zijn. Die spiegel moet ons inzicht verschaffen en ons respect doen krijgen voor de zoektocht van elk mens naar zijn bestaansreden. Het is de diversiteit van mensen en cultuur die als grote inspirator werkt voor de kunst en de kunstenaar. (...) Indien we er zorg voor dragen dat elke burger de kans krijgt om te participeren aan het kunstgebeuren kan dit meehelpen aan het inzicht en het respect voor de diversiteit van onze wereld. (...) Kunsteducatie kan mensen de middelen geven om kunst te ontmoeten, te maken, in ieder geval te smaken. Artistiek-sociale processen willen dan weer het artistieke luik aan het sociale groeiproces koppelen. Artistiek-sociale processen gaan ervan uit dat kunst essentieel is als een gebeuren, als een agogisch artistiek proces dat uitwisseling, interactie en confrontatie zoekt, mogelijk maakt en bevordert."

Voor wmkj Foyer is het dan ook belangrijk om de doelgroep mee actief te betrekken in het culturele gebeuren. Kunstparticipatie mag niet alleen weggelegd zijn voor de hogere, welstellende klasse. Voor maatschappelijk kwetsbaren vormt het een degelijk instrument om zichzelf te ontplooien in een positieve sfeer. De factor jurering valt meestal weg (geen punten op kunst), die van de sanctionering helemaal (kunst moet vrij zijn). Terzelfdertijd geeft het de maatschappelijk kwetsbaren de kans hun gevoelens, bedenkingen en ideeën te uiten, en zo mogelijk ook een gesprek of debat op gang te brengen over hun positie in de maatschappij.

Voor zij die met een (linguïstieke) taalachterstand kampen, biedt creatieve expressie een waardig alternatief om te communiceren en hun zelfvertrouwen op te waarderen. Spreken is ook perfect mogelijk zonder woorden of academische volzinnen. Beeldende kunsten en lichaamstaal of podiumkunsten: het vormen stuk voor stuk mogelijke werkvormen. Wmkj Foyer tracht ze te introduceren waar mogelijk en werkt momenteel zelf actief aan de ontwikkeling van een artistiek-sociaal project dat een hefboomfunctie ambieert.

d. Werking in de praktijk

Het doelpubliek bestaat uit kinderen en jongeren (6 tot 20jaar) van allochtone afkomst (met andere thuistaal dan de schooltaal). Speciale aandacht is er voor nieuwkomers. (Momenteel bereikt wmkj Foyer -naast Marokkaanse en Turkse kinderen/jongeren- ondermeer heel wat Latijns-Amerikaanse jongeren.)

Er wordt projectsgewijs gewerkt: naar gelang het project wordt er gericht gerecruteerd. Dit kan in samenwerking met bijvoorbeeld één of meerdere scholen, en/of via nevenwerkingen binnen integratiecentrum Foyer. Projecten ontstaan spontaan of worden uitgedacht/-gewerkt naar aanleiding van een vraag of nood die geopperd wordt.

Soms biedt een artiest zich aan (cfr mail art), soms is een school vragende partij (bib-werking school St-Joost-aan-Zee), soms klopt een productiehuis aan (cfr Kahaani/Munt, STOEMP/Dito'Dito-KVS). Of soms ageert de wmkj-werking vanuit eigen inzichten en gaat het daarbij zelf gericht op zoek naar zowel kinderen/jongeren als culturele partners (cfr project X)

De middelen en dus ook het bereik van wmkj Foyer zijn verre van onbeperkt. Aangezien de doelgroep geografisch over zowat het ganse Brusselse Gewest verspreid zit (zij het vaak in de verarmde buurten), dienen er vaak keuzes gemaakt bij de rekrutering van deelnemers. Werken met 'een aantal kinderen/jongeren' impliceert tevens een zekere 'uitsluiting' van anderen: zij voor wie de wmkj geen tijd, ruimte en middelen heeft. Iets doen tegen maatschappelijke kwetsbaarheid, veroorzaakt dus in zekere zin ook een nieuwe discriminatie: zij die niet kunnen deelnemen, krijgen niet dezelfde kansen. De nood is groot en enkel een samenhangende reeks van structurele overheidsmaatregelen kan een oplossing bieden. Een kleine wmkj heeft enkel op kleinere schaal een antwoord veil.

De keuze tussen werken in de breedte (een zo groot mogelijk bereik) en/of werken in de diepte (een inhoudelijk zo sterk mogelijke werking naar een kleinere doelgroep) is niet makkelijk. Het is niet evident om tegelijkertijd zowel kwantitatief als kwalitatief hoog te scoren.

Wmkj Foyer wil niettemin trachten een evenwicht te vinden tussen beide.

Een aantal activiteiten/projecten zullen zich richten op een grote groep van kinderen/jongeren (bvb bibliotheekwerking in gemeenteschool St-Joost). Het is immers belangrijk om voeling te houden met die brede basis en tenminste een signaalfunctie op te nemen.

Daarnaast kiest de wmkj ervoor om één of meerdere kwaliteitsvolle projecten te ontwikkelen voor een eerder beperkte groep jongeren en met een middellange looptijd. Deze projecten moeten gericht zijn op het aanboren en ontwikkelen van talenten bij jongeren. Na een degelijk omkaderd groeiproces moeten ze deze jongeren een rijke bagage meegeven die ze vervolgens uitdragen naar de brede basis toe ("zie je wel dat dit kan!") maar ook naar de rest van de samenleving ("kijk, dit hebben wij te zeggen en te tonen").

e. Kunstprojecten uit het verleden

Aan de hand van enkele gerealiseerde projecten proberen we een manier van werken toe te lichten

- **Kahaani** (muziektheaterproject met Muziek Lod en producent de Munt; 1995-'97). Onder leiding van Guy Cassiers (& Dick Vanderharst) werd er anderhalf jaar gerepeteerd met een 10-tal allochtone Brusselse kinderen/acteurs (de kindmuzikanten waren Vlaams want streng gerecruteerd op muziekervaring en scholing). Vervolgens theatertournee door Vlaanderen (en Nederland).

De Munt was opdrachtgever/producent.

Bij de officiële voorstelling deed directeur Bernard Fouccroule volgende uitspraak:

"Toen men hoorde dat De Munt een productie met migrante kinderen wilden opzetten, ving ik als commentaar op: 'zie nu, ze gaan nu ook 's iets elitairs doen naar de migranten.' Wel, ik ben blij. Blij dat we nu ook eens iets 'elitairs' kunnen doen voor hen. Want zij verdienen het evenzeer dat alle registers worden opengetrokken."

De kinderen kregen inderdaad een uitgebreide productieploeg rond hen: regisseur, dramaturge, decorbouwers, kostuumontwerpster, techniekers, promotie-apparaat enzomeer.

Voor de kinderen (10 tot 13jaar) werd het de ervaring van hun leven. Kanttekeningen: erg arbeids- en investeringsintensief (+ 1 miljoen BF) voor een beperkt groepje kinderen. Na afloop: geen doorstroming naar het reguliere circuit ondanks enige (vage) beloften.

Het project werd destijds door de Munt & Lod aan de Foyer voorgelegd (Guy Cassiers en Oud Huis Stekelbees hadden voorheen met Foyer al de productie La Cifra opgezet.) Wmkj Foyer ging op zoek naar kandidaat-acteurs en die werden gescreend door Lod. Een selectie werd gemaakt door regisseur Cassiers.

Het vergde op sommige momenten tijdens het werkproces behoorlijk wat energie en overredingskracht om alle kinderen in het project te houden (gedragsstoornissen Vlaams en Turks kind, soms labiele gezinsituaties, een strenge Italiaanse vader/getuige van Jehova,...). Maar het lukte en het groeiproces was navenant.

- **Landkoffers** (internationaal project met expo & poëzierevue, 1999-2000)

Naar aanleiding van Brussel 2000 (culturele hoofdstad) werd er een internationaal poëzie-theater-project (annex expo) opgezet. Het Landkofferconcept werd aangeleverd door de Nederlandse uitdenkers (Kivo, Kunstweb, School der Poëzie en Openbare Bibliotheek Amsterdam). In 7 steden (Amsterdam, Den Haag, Rotterdam, Utrecht, Frankfurt, Birmingham en Brussel) werd er binnen scholen met een belangrijke concentratie allochtonen een artistiek project opgezet: jongeren maakten een gedicht, werkten dat vervolgens

beeldend uit in een koffertje. Vervolgens werden de koffertjes tentoongesteld en brachten de jongeren hun gedicht op een podium.

Wmkj Foyer haalde een (internationale) selectie van 35 jongeren (en koffers) voor één week naar Brussel, liet hen samen de stad & elkaar ontdekken. Maar tegelijkertijd werd er een week lang intensief workshopsgewijs gewerkt aan een gezamenlijke presentatie die uitmondde in twee 'poëzie-revues' in Résidence Palace en een heel verzorgde tentoonstelling in het toenmalige Kladaradatch Palace.

Van bij de start van het project werden externe artiesten/experten betrokken. De leerlingen kregen eerst een workshop poëzie (ned. dichter Jos van Hest + Ilonka Verdurmen van de School der Poëzie, A'dam). Vervolgens mochten ze een houten koffertje assembleren en aankleden (gedicht tekstueel en beeldend vorm gegeven.) Een Mexicaanse en een Afrikaanse artiest hadden vooraf ook elk een eigen 'promo-koffer' ontworpen, die alle klassen rond gingen.

Voor de vormgeving van de tentoonstelling werd aangeklopt bij VGC-cultuurconsulenten Wilfried Vandenbroeck en Pito Devlam. Het is een bewuste keuze om werk van kinderen en/of jongeren altijd waardig en met veel respect te presenteren. (Naar onze mening wordt er al te vaak slordig omgesprongen met jeugdige kunstwerkjes, met de gedachte 'Het is toch maar van/voor kinderen'. Zodat het ook zelden de aandacht krijgt die het verdient.)

Tijdens de internationale ontmoetingsweek in Brussel (De Waterman/JES, 20 tot 26/2/2000) kregen de jongeren ondermeer workshops graffiti (Pieter Van den Broeck), scratch & sampling (dj desk), bewegingsexpressie (Mitzy Van den Eynde). Regisseur Willy De Greef werkte intussen met de jongeren aan de presentatie op de planken en liet hen videobeelden capteren en verweven.

De poëzirevues werden niet alleen ondersteund door vormingswerkers en een professionele technische ploeg, maar op het podium ook door getalenteerde artiesten: Koen De Cauter & zonen (jazz & algemene muzikale leiding), Nico Devroe en dj desk (scratch & sampling), La Tria /La Lésion (rap), Sofia Yero (flamenco) en Annabelle Van Nieuwenhuyse (presentatie en interviews).

Op zich doen de precieze namen of het aantal er niet toe. Maar wel het feit dat het een bewuste keuze is om ervaren en gepassioneerde artiesten en/of vormingswerkers de jongeren te laten omringen (niet verdringen!).

Precies door de jongeren en hun breekbare gedichten te 'omhelsen' en te schragen door een professioneel kader, maakt het dat het jeugdig werk ook serieus aan draagkracht wint. Er moet uiteraard wel voor gewaakt dat de 'grote' artiesten van meetafaan van hun 'dragende'/ondersteunende functie bewust zijn en de kinderen/jongeren in het centrum staan.

Na afloop van het project (met als climax de revues voor twee volle zalen), inclusief de positieve reacties van jongeren & publiek, volgde helaas geen

continuering. Ook vanuit Birmingham kregen we te horen dat de jongeren die hadden deelgenomen maanden later wat gedesoriënteerd waren: na de overweldigende week in Brussel waar ze mee in het centrum van de belangstelling en van de toewijding stonden, vielen ze terug op hun grauwe wereldje en werden ze confronteerd met: "wat nu?"

Het zwarte gat na de euforie van een succes is en blijft een ernstige kanttekening. Ook voor de Brusselse deelnemers hadden we geen antwoord in petto (bijvoorbeeld in de vorm van doorstromingsmogelijkheden naar andere initiatieven of organisaties.)

- **Mail Art** (kunstproject met kinderen van 8 tot 15 jaar; 2001-2005)

Een Foyer-collega ontmoette twee mail art-kunstenaars (oorspronkelijk drie) die vervolgens hun werk(concept) kwamen voorstellen. Ze wilden immers ook graag onze doelgroepkinderen betrekken bij hun democratische kunstvorm en legden terzelfdertijd met gelijkaardige internationale initiatieven.

Wmkj Foyer diende een projectaanvraag in bij de Koningin Paola Stichting en werd als laureaat uitgekozen (en 4 jaar betoelaagd).

Elk jaar werd er op 3 locaties gewerkt telkens met een sessie van 6-tal workshops elk, geleid door de mail art-kunstenaars.

De Brusselse basisschooltjes (met overwegend doelgroep-kinderen) of jeugdorganisaties werden meestal door de wmkj-werking aangesproken en warm gemaakt. Eén schooltje stapte zelf op de Foyer af met de vraag of we niet konden helpen met een artistiek project. De stap naar mail art bleek voor het schooltje ideaal: één klas had al een correspondentieklas uit Oostduinkerke.

Mail art is zondermeer een voor kinderen dankbare artistieke werkvorm. Als 'directe communicatiemedium' viel het enigszins tegen. Oorspronkelijk werd er internationaal post verzonden naar andere kinderen in oa. Mexico, Schotland, Frankrijk, VSA en Venezuela. Best spannend en leerrijk, maar die weg bleek vooral te lang. Nadien werd meer het accent gelegd op communicatie naar Belgische participerende groepen. Dat verliep sneller, maar nog niet echt persoonlijk (van kind naar kind). Omwille van de privacy (en een incident in het overtrokken post-Dutroux-tijdperk) werden er geen post rechtstreeks naar adressen van kinderen gestuurd, maar naar een centraal postadres. Wat het voor de kinderen dan weer onpersoonlijker maakte.

Elk jaar werd een verzorgde tentoonstelling gemaakt met alle ingestuurde mailart-werkjes. Tevens kregen alle participerende kinderen een postkaartencatalogus.

f. Kunstproject in ontwikkeling: pX

Project X (werktitel) is een nieuw kunsteducatief project dat zich op dit ogenblik op gang trekt. Wmkj Foyer is initiatiefnemer en werkte een concept uit, rekening houdende met een aantal bevindingen. Eén vaststelling die de jongste jaren

steeds terugkwam: maatschappelijk kwetsbare jongeren hebben meestal een laag zelfbeeld, maar komen mede daardoor ook niet tot gezonde ambities. En dus ontwikkelden we (na een brede brainstorming met externen) een experimenteel kunsteducatief project voor jongeren tussen 14 en 17 jaar.

Brusselse (kansarme) jongeren: Wat is hun ultieme droom of ambitie? Van wat raken ze verbaasd, ontroerd of bewogen? Hoe zetten zij een handtekening op/onder de stad? Voor/van wie willen ze een standbeeld? En waar wensen ze dat dan neer te zetten?

Sleutelwoorden: Ambitie/droom - Artistiek/creatief - Zichtbaarheid - Multidisciplinair - Jong maar professioneel omkaderd - Brussels - Wordt mogelijk vervolgd - Plezant

In een eerste fase (sept 2007-juni 2008) huren we de kunsteducatieve organisatie Piazza dell'arte in om drie intensieve kunstweken op te zetten. We betrekken 2 scholen: Karel Buls Laken (ASO) en Victor Horta Evere (BSO) en een groep jongeren naschools die wmkj Foyer zelf recruteert in eigen rangen en Klein Kasteeltje (accent op nieuwkomers). Naast de kunstweek (met afsluitend toonmoment) worden nog diverse lossere 'enthousiasmerende' kunstmomenten ingelast (ondermeer op 26/10 een bezoek van de 'Carochieno' van het Limburgse Hendrik-en-Co -gevonden bij Flavoria Sjoemelage van Alibi Collectief op Akenkaai-)

Tevens wordt een ('witte') kunstafdeling van het Imelda-instituut Brussel betrokken. Zij leggen een eigen 'parcours' af (2 kamers inrichten in De Waterman/JES). Maar bedoeling is dat deze jongeren in een tweede fase mee de groep 'maatschappelijk kwetsbaren' verruimen en er een kruisbevruchting kan ontstaan.

Eind juni brengen we alle participerende groepen samen voor een gezamenlijk toonmoment (mogelijk tijdens Plazey-festival Koekelberg).

In een tweede fase (als we die gefinancierd krijgen) willen we buitenschools verderwerken met maximaal 90 jongeren die we willen recruteran uit de deelnemers van de eerste fase. Bedoeling is om zo heterogene werkgroepjes in gang te zetten en workshopsgewijs vijf tot zes kunstdisciplines uit te diepen. De jongeren mogen zelf ideeën spuien, maar we schotelen vanuit wmkj Foyer ook een aantal mogelijkheden/werkvormen voor.

Een voorbeeld van werkvorm: fotografie

Collectief Het Pakt (Kortrijk) ontwikkelde op onze vraag een kunstzinnig gsm-fotografie-concept (wat eventueel nadien ondersteund kan worden door een sms-poëzie-initiatief). Tevens zegde Magnum-fotograaf Carl Dekeyzer toe om een lezing te geven, een soort van peterschap op te nemen en één foto-groepsopname met de jongeren op locatie te verzorgen. Daarnaast proberen we ook het reguliere kunstcircuit te betrekken (waar de jongeren na afloop dan

mogelijk kunnen naardoorstromen: de academie Beeldende Kunsten Anderlecht staat open voor een gezamenlijk foto-opdracht met de eigen foto-studenten.

Verder zijn ook het Alibi Collectief/Flavoria (met het beeldend concept 'Verzin je eigen Ding') en Ultima Vez (dans-concept) bereid om op freelance-basis mee te werken aan een werkvorm-op-maat. (Op voorwaarde uiteraard dat de jongeren voor een dergelijke kunstvorm willen kiezen.)

Bedoeling is om vanuit een 5-tal werkvormen (met telkens maximaal 15 deelnemers) te werken naar een ambitieuze multidisciplinaire presentatie. Er zal dan ook gezocht worden naar een artistiek leider/producent die de diverse werkvormen & resultaten naar elkaar kan laten groeien.

In de rand van dit kunsteducatief initiatief willen we de participerende maatschappelijk kwetsbare jongeren ook op regelmatige basis in contact brengen met maatschappelijk succesvolle referentiefiguren tijdens inspirerende ontmoetingen. Bijvoorbeeld: interculturele figuren als: Leki, Kompany of Boussoufa, Ben Hamidou, Gilbert Nyataniyi, Olivier Strelli, Gabriel Fehervari, Jerome Nzolo, Pedro Brugada, Ralf Dodt, Elodie Ouedrogo. Maar ook kunstfiguren als Hoet, Panamarenko, Vandekeybus of Fabre.

g. Zijstappen

Uiteraard houdt de wmkj-werking zich niet alleen bezig met artistieke of creatieve projecten. Andere belangrijke accenten liggen op onderwijs, taalondersteuning, sport en vrije tijd. Toch kunnen ook daar soms culturele activiteiten in verweven worden.

Losse activiteiten

Als wij als wmkj losse culturele activiteiten opnemen, worden die meestal gelinkt aan één of ander project of deelwerking. (In een jeugdhuis-formule is dat niet noodzakelijk zo.)

Een voorbeeld: wmkj Foyer gaat momenteel van start met de tweede editie van de BIS Award. Dit is een 3-jarige individuele trajectbegeleiding van 15 jongeren die zich elk engageren op vlak van sport, studie en vrijwilligerswerk (en daar in ruil een werkbeurs voor krijgen). Doel: systematisch de lat hoger leggen, grenzen verleggen en horizont verbredend werken.

Wat vrijwilligerswerk betreft worden (ondermeer) een aantal groepsactiviteiten georganiseerd: een omloop uitpeilen voor Binnenband, plantjes verkopen voor Kom op tegen Kanker, maar ook bijvoorbeeld een podium opstellen of stoelen klaarzetten voor het Plazeyfestival. Waarna we hopen dat de jongeren zelf eens op het festival blijven plakken waar ze anders niet zomaar naar zouden afzakken. Da's ook een vorm van cultuurbemiddeling. (Aanvragen altijd welkom, al willen we de aandacht bewust niet alleen op cultuursector toespitsen.)

Wat is cultuur?

Soms zijn activiteiten niet artistiek maar wel cultuur(verruimend). Een voorbeeld: ons 'intergenerationeel Akapella-taalkamp': Elk jaar trekken we met max. 12 kinderen uit het 6de leerjaar van de gemeenteschool St-Joost naar het illustere Kapelle-op-den-Bos ("Waar is dat bos?"). Vijf dagen lang logeren de allochtone kinderen in het bejaardentehuis Akapella en gaan de kinderen & bewoners samen aan de slag met culturele en praat-activiteiten.
Cultuurbemiddeling of niet?

Doorgeefluik

Als we een bepaald aanbod (of promotie) krijgen vanuit de artistieke sector bekijken we of er ergens aansluiting is met de werking. Indien niet of te weinig ruimte wordt het vrijblijvend doorgegeven (bvb via mail) of belandt het in het slechtste geval in de papiermand.

We benadrukken dat elke organisatie z'n eigenheid heeft. Wmkj Foyer werkt bijvoorbeeld al anders dan een jeugdhuis-wmkj (of Foyer des Jeunes, het jeugdhuis van Foyer). Jeugdhuizen werken met een min of meer vaste groep, wij recrutereren projectsgewijs. Een Vormingscentrum of school kunnen eveneens dezelfde doelgroep hebben, maar andere werktijden of –concepten.

Het komt er in ieder geval op aan om in een organisatie de juiste persoon te vinden die een vraag/aanbod oppikt en die ter harte neemt.

Maar opgepast: als teveel mensen/organisaties die persoon hebben gevonden is het alweer niet meer de juiste persoon. Want dan gaat hij/zij vlugger over de info heen, wordt het doorgeefluik veel selectiever.

Wmkj Foyer (voortaan: Jongerenwerking Foyer)

Werkhuizenstraat 25

1080 Molenbeek

02/411.74.95

Contact: Anne-Sophie VanderBracht of Francis Marissens

annesophie.vdb@foyer.be

francis.marissens@foyer.be